

**Instytut
Archeologii
Uniwersytetu
Wrocławskiego**

Redakcja:
Marcin Bohr
Agata Hałaszkó
Bernadetta Kufel-Diakowska
Dagmara Łaciak

Opracowanie graficzne i skład:
Natalia Sawicka

Uniwersytet Wrocławski Instytut Archeologii

© Copyright by Uniwersytet Wrocławski
Wrocław 2019

ISBN 978-83-61416-46-3

Druk i oprawa:
Art Service Dobrowolski Młynczyk Sp. J.
ul. Wincentego Pola 8H
58-500 Jelenia Góra
www.art-service.com

Szanowni Państwo.

Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego jest jednostką o długiej historii i kontynuuje tradycje Katedry Archeologii Polski, utworzonej już w 1945 roku. Przez te wszystkie lata zmienialiśmy się, rozwijaliśmy, zbieraliśmy doświadczenia i obecnie stanowimy jedną z najbardziej rozpoznawalnych i nowoczesnych placówek tego typu w Polsce, a nasze dokonania znane są daleko poza granicami kraju. Prowadzimy badania naukowe nie tylko na terenie naszego kraju czy Europy, ale od wielu już lat jesteśmy obecni w górach Peru, na pustyniach Sudanu, a ostatnio także Mongolii. Studentom zagranicznym oferujemy cały szereg zajęć prowadzonych w języku angielskim. Obecnie na studiach drugiego stopnia proponujemy specjalności: Archeologia pradziejów, Archeologia Nowego Świata, Archeologia Barbaricum i prowincji rzymskich oraz Archeologia czasów historycznych i numizmatyka. W swoich działaniach stawiamy na interdyscyplinarność, podejmujemy współpracę z zespołami z innych uczelni i instytutów badawczych. Istotną część naszej pracy jest analiza relacji pomiędzy dawnymi społecznościami a środowiskiem naturalnym. Ważne jest dla nas wykorzystywanie najnowocześniejszych metod i narzędzi, zarówno prospekcji (także nieinwazyjnych) oraz dokumentacji. Mamy ogromne doświadczenie i dopracowaną metodykę prac na terenie średniowiecznych i wczesnonowożytnych miast. Prowadzimy zajęcia z zakresu archeologii sądowej, archeologii historycznej XVII-XX wieku i numizmatyki. Naszym atutem jest posiadanie systematycznie doposażanej w najnowocześniejszy sprzęt Pracowni Archeometrii i Konserwacji Zabytków Archeologicznych. W jej ramach prowadzimy analizy traseologiczne, badania archeometryczne, metaloznawcze i prace konserwatorskie. Nasi studenci mają możliwość pracy na specjalistycznej aparaturze i wykorzystanie tych umiejętności we własnych projektach. Prezentacja wyników naszych badań szerszym kręgom społeczeństwa oraz tak ważna funkcja edukacyjna realizowana jest dzięki temu, że posiadamy własne Muzeum – Dom Archeologów. Nasz Instytut uczestniczy w projekcie digitalizacji zabytków archeologicznych, którego efektem będzie interaktywna platforma udostępniająca nasze zbiory w formie bazy danych zawierającej opisów zabytków, wysokiej rozdzielczości zdjęcia i modele 3D. Jesteśmy otwarci na nowinki techniczne i nowe prądy badawcze w humanistyce szeroko współpracującej z innymi dziedzinami nauki. To wszystko powoduje, że warto bliżej przyjrzeć się naszym działaniom, wstąpić w mury naszej uczelni lub znaleźć nas online.

Dyrektor Instytutu Archeologii UWr
Prof. dr hab. Jerzy Piekalski

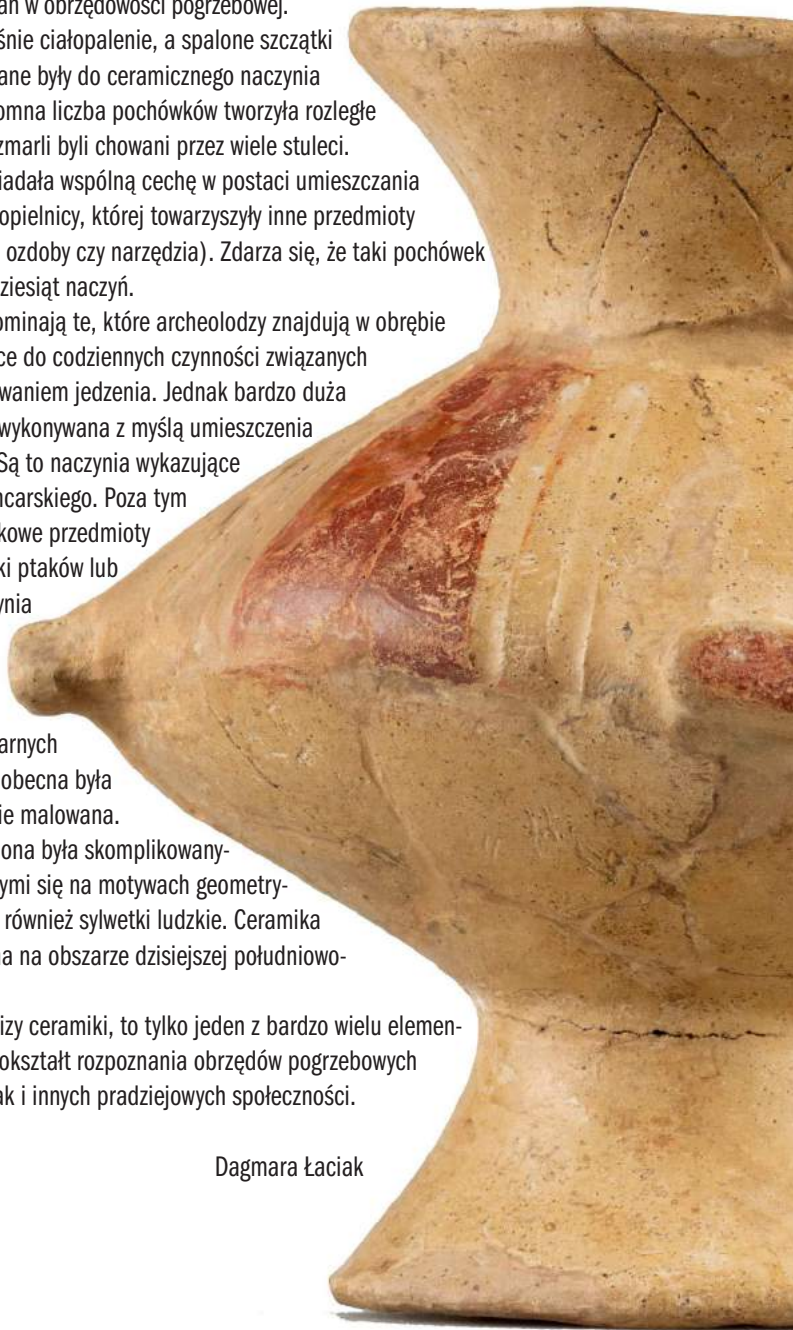

Odkrycie osady w Biskupinie to jedno z najważniejszych wydarzeń w dziejach archeologii. Obiekt ten wiąże się z kulturą łużycką należącą do tzw. kręgu kultur pól popielnicowych, kiedy to doszło m.in. do zmian w obrzędowości pogrzebowej. Rozpowszechniło się ówczesnie ciałopalenie, a spalone szczątki zmarłego najczęściej wkładane były do ceramicznego naczynia (tzw. popielnicy, urny). Ogromna liczba pochówków tworzyła rozległe cmentarzyska, na których zmarli byli chowani przez wiele stuleci. Większość tych grobów posiadała wspólną cechę w postaci umieszczania ciałopalnych szczątków w popielnicy, której towarzyszyły inne przedmioty (m.in. dodatkowe naczynia, ozdoby czy narzędzia). Zdarza się, że taki pochówek mógł zawierać nawet kilkadziesiąt naczyń.

Naczynia grobowe przypominają te, które archeolodzy znajdują w obrębie osiedli mieszkalnych, służące do codziennych czynności związanych z przygotowaniem czy podawaniem jedzenia. Jednak bardzo duża grupa form była specjalnie wykonywana z myślą umieszczenia jej w grobie zmarłej osoby. Są to naczynia wykazujące wysoki poziom kunsztu garncarskiego. Poza tym spotykane są również wyjątkowe przedmioty z gliny, jak grzechotki, figurki ptaków lub formy łączące funkcję naczynia z kształtem zwierzęcia. Obok niczym nie wyróżniającej się ceramiki, spotykane są naczynia o czarnych powierzchniach, a czasami obecna była także ceramika wielobarwnie malowana. Ta ostatnia nierzadko zdobiona była skomplikowanymi kompozycjami opierającymi się na motywach geometrycznych, które przypominają również sylwetki ludzkie. Ceramika ta jest najczęściej spotykana na obszarze dzisiejszej południowo-zachodniej Polski.

Jednak szczegółowe analizy ceramiki, to tylko jeden z bardzo wielu elementów składających się na całokształt rozpoznania obrzędów pogrzebowych zarówno kultury łużyckiej, jak i innych pradziejowych społeczności.

Dagmara Łaciak

Antropologia fizyczna to bardzo specyficzna dziedzina naukowa, w której tak naprawdę analizuje się i wnikliwie bada ludzkie nieszczęścia pozostawiające ślady na kościach. Jednak antropologia to nie tylko badanie paleopatologii czy paleodemografii, to także dziedzina naukowa, dzięki której jesteśmy w stanie odtworzyć historię ludzkiego życia. Codzienne czynności, jak choćby używanie nitki dentystycznej, odciskają swoje piętno w strukturze i morfologii kośćca i zębów. To, co jest czasem tak doskonale widoczne i czytelne na szkieletach ludzkich, niejednokrotnie nie może być odtworzone w przypadku kultur pradziejowych, które swoich bliskich spalały na stosach pogrzebowych. Ciałopalenie czy też inaczej – kremacja to nie zjawisko odosobnione. Obecnie również coraz częściej bliscy zmarłej osoby wybierają ten rodzaj pochówku. Kości po skremowaniu są bardzo podatne na pęknięcia, a dodatkowo wysoka temperatura powoduje, że się kurczą i odkształcają. Często dla nie-antropologa nie przypominają nawet ludzkiego szkieletu. Jednak dla ludzi w pradziejach, np. dla społeczności tzw. kultury łużyckiej ciałopalenie było wielogodzinnym pożegnaniem ze zmarłym. To co działo się podczas palenia zwłok, a później wybierania fragmentów kości ze zgliszczy spalonego drewna jest tematem wielu burzliwych dyskusji naukowych. Badania bioarcheologiczne, w których biorą udział naukowcy różnych dyscyplin, takich jak chociażby botanika czy zoologia, dostarczają wielu nowych danych.

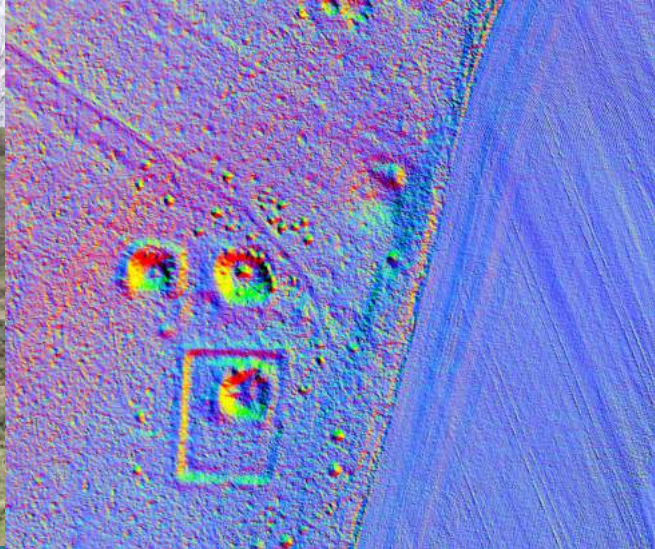
Nieocenionym krokiem w poznawaniu obrządku pogrzebowego było wykorzystanie tomografii komputerowej (TK). Nie dość, że jest to badanie nieinwazyjne, czyli nieniszczące, to w dodatku pozwala na ujście niczym nietkniętych przez wieki struktur kostnych. Jest to też jedyna możliwość unaocznienia procesów glebowych, czyli tzw. tafonomicznych. Dzięki zastosowaniu obrazowania TK, zrozumienie i odtworzenie obrządku pogrzebowego ówczesnych ludzi stało się pełniejsze. Jednoczesne połączenie różnych metod badawczych pozwala ujrzeć świat pradziejowych społeczeństw oczami współczesnego człowieka oraz zrozumieć zmiany otaczającego ich świata.

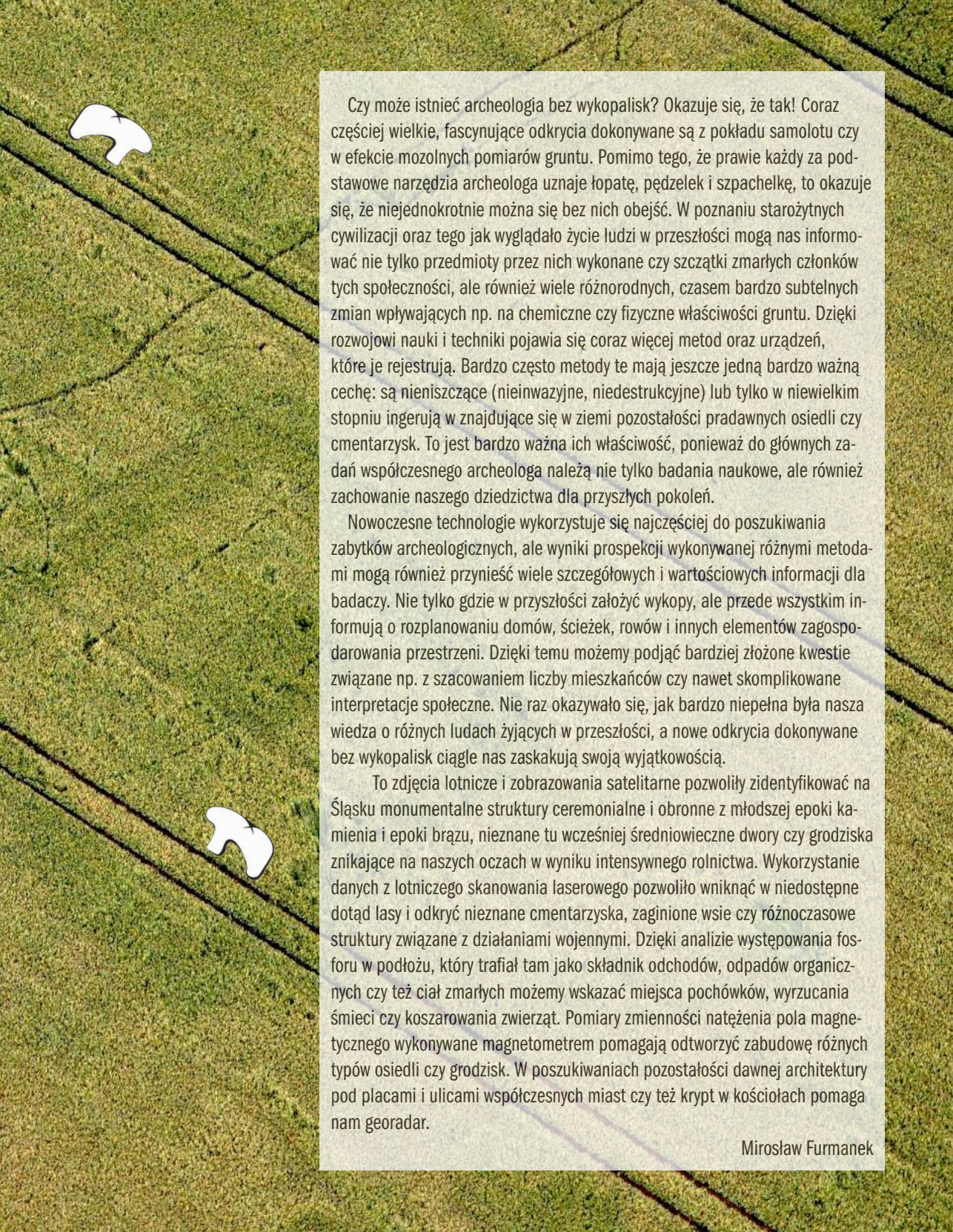
Agata Hałaszkó

Czy może istnieć archeologia bez wykopalisk? Okazuje się, że tak! Coraz częściej wielkie, fascynujące odkrycia dokonywane są z pokładu samolotu czy w efekcie mozołnych pomiarów gruntu. Pomimo tego, że prawie każdy za podstawowe narzędzia archeologa uznaje łopatę, pędzelek i szpachelkę, to okazuje się, że niejednokrotnie można się bez nich obejść. W poznaniu starożytnych cywilizacji oraz tego jak wyglądało życie ludzi w przeszłości mogą nas informować nie tylko przedmioty przez nich wykonane czy szczątki zmarłych członków tych społeczności, ale również wiele różnorodnych, czasem bardzo subtelnych zmian wpływających np. na chemiczne czy fizyczne właściwości gruntu. Dzięki rozwojowi nauki i techniki pojawia się coraz więcej metod oraz urządzeń, które je rejestrują. Bardzo często metody te mają jeszcze jedną bardzo ważną cechę: są nieniszczące (nieinwazyjne, niedestrukcyjne) lub tylko w niewielkim stopniu ingerują w znajdujące się w ziemi pozostałości pradawnych osiedli czy cmentarzysk. To jest bardzo ważna ich właściwość, ponieważ do głównych zadań współczesnego archeologa należą nie tylko badania naukowe, ale również zachowanie naszego dziedzictwa dla przyszłych pokoleń.

Nowoczesne technologie wykorzystuje się najczęściej do poszukiwania zabytków archeologicznych, ale wyniki prospekcji wykonywanej różnymi metodami mogą również przynieść wiele szczegółowych i wartościowych informacji dla badaczy. Nie tylko gdzie w przyszłości założyć wykopy, ale przede wszystkim informują o rozplanowaniu domów, ścieżek, rowów i innych elementów zagospodarowania przestrzeni. Dzięki temu możemy podjąć bardziej złożone kwestie związane np. z szacowaniem liczby mieszkańców czy nawet skomplikowane interpretacje społeczne. Nie raz okazywało się, jak bardzo niepełna była nasza wiedza o różnych ludach żyjących w przeszłości, a nowe odkrycia dokonywane bez wykopalisk ciągle nas zaskakują swoją wyjątkowością.

To zdjęcia lotnicze i zobrazowania satelitarne pozwoliły zidentyfikować na Śląsku monumentalne struktury ceremonialne i obronne z młodszej epoki kamienia i epoki brązu, nieznane tu wcześniej średniowieczne dwory czy grodziska znikające na naszych oczach w wyniku intensywnego rolnictwa. Wykorzystanie danych z lotniczego skanowania laserowego pozwoliło wnikać w niedostępne dotąd lasy i odkryć nieznane cmentarzyska, zaginione wsie czy różnoczasowe struktury związane z działaniami wojennymi. Dzięki analizie występowania fosforu w podłożu, który trafiał tam jako składnik odchodów, odpadów organicznych czy też ciał zmarłych możemy wskazać miejsca pochówków, wyrzucania śmieci czy koszarowania zwierząt. Pomiar zmienności natężenia pola magnetycznego wykonywane magnetometrem pomagają odtworzyć zabudowę różnych typów osiedli czy grodzisk. W poszukiwaniach pozostałości dawnej architektury pod placami i ulicami współczesnych miast czy też krypt w kościołach pomaga nam georadar.

Mirosław Furmanek

W 2017 roku nasz Instytut realizował badania archeologiczne rozległego obszaru rozciągającego się na pld. od pl. Nowy Targ i dochodzącego do ul. Wita Stwosza. Były to jedne z większych i ważniejszych wykopalisk jakie miały miejsce we Wrocławiu w ostatnich latach. Miejsce to było nie tylko ciekawe ze względu na liczne i niezwykle ciekawe znaleziska, lecz również ważne dla wyjaśnienia szczegółów dotyczących okresu w dziejach Wrocławia, o którym wciąż wiemy niewiele. W miejscu tym, pomiędzy XI-XIII w. rozwijała się osada handlowo-rzemieślnicza, która poprzedzała powstanie Rynku i regularnych ulic związanych z planową lokalizacją miasta w pierwszej poł. XIII w. Pozostałości tej osady zostały nakryte przez późniejszą zabudowę, ale nigdy nie zniszczono ich w pełni. Ponieważ w okresie średniowiecza normalnym zjawiskiem była obecność zwierząt w mieście, rzadko brukowane ulice czy place i częste stosowanie drewna w budownictwie, w miejscu tym narosła warstwa odpadów dochodząca nierzadko do wysokości 3,5-4 metrów. Ponieważ odpadki te składały się głównie z elementów organicznych, blokujących dostęp tlenu i pełny rozkład, z biegiem lat stworzyły doskonałe środowisko do zachowania się przedmiotów ze skóry, drewna czy metalu, które w nienaruszonym stanie przetrwały często kilkaset lat. Prócz tego na wielu poziomach archeolodzy odsłanili pozostałości drewnianych domów, studni, ulic i kloak – miejsc niezbędnych na każdej działce i przy każdej kamienicy. W tych dawnych toaletach, stanowiących głębokie, szalowane drewnem doły, spoczywały zazwyczaj najciekawsze przedmioty, wieki temu uznane

za śmieci – dziś bezcenne źródło informacji o dawnych gustach i upodobaniach. Często były w nich całe naczynia gliniane zawierające pozostałości organiczne. Analiza tych drobnych szczątków pozwala rekonstruować dietę, która domino-

wała kilkaset lat temu lub rośliny, które kupowano i spożywano w tej części miasta. Dzięki temu wiemy na przykład, że mieszkańcy wielu domów spożywali figi już od XIV w., czy zbierali różne gatunki roślin uchodzących za lecznicze. Do 1945 r. w obrębie badanego obszaru stało ponad 20 kamienic, wiele budynków gospodarczych i niewielkich zakładów produkcyjnych. W ich piwnicach z kolei, zasypanych gruzem, odnaleziono przedmioty związane z ostatnim epizodem w historii tych zabudowań, końcem II wojny światowej i doszczętnym zniszczeniem kilkusetletniej zabudowy. Wszystkie informacje uzyskane w trakcie badań tworzą niezwykle zbiór opowiadający skomplikowane dzieje miasta na przestrzeni ostatnich 1000 lat.

Paweł Duma

Wydobyte z ziemi artefakty trafiają do pracowni konserwatorskiej, gdzie poddawane są działaniom odcyszczającym i zabezpieczającym. W ich efekcie pokryte grubymi warstwami zanieczyszczeń nieokreślone przedmioty zabytkowe odzyskują swoją dawną świetność i możliwa jest ich identyfikacja.

Dobrze zabezpieczone artefakty trafiają do badań archeometrycznych, które odpowiadają na różne pytania stawiane przez archeologów: co to? (identyfikacja surowca), jak? (jak wykonano ten przedmiot), po co? (ustalenie do czego dany przedmiot służył). Dzięki konserwacji dowiedzieliśmy się, że nóż żelazny jest zdobiony; a za sprawą badań archeometrycznych ustalono, że srebrzysta dekoracja została wykonana z cyny i ołowiu.

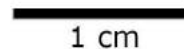
Studia archeometryczne mogą nam pokazać jak różne przedmioty zostały wytworzone. Badając inny nóż żelazny mogliśmy ustalić, że kowal wykonał go z kilku różnych surowców, czego dowodzi struktura pasmowa. To dlatego nóż ten nie tylko wygląda estetycznie, ale ma dobre właściwości tnące. Twarde ostrze tego noża mogło ciąć różne materiały.

Badania zabytków wskazują nam także funkcję danego przedmiotu, czyli do czego on służył. W przypadku brązowej formy odlewniczej w kotłince odlewniczej rozpoznano plamkę o ciekawym połysku. Analiza fizykochemiczna pozwoliła ustalić, że plamka ta jest pozostałością wosku pszczelego, który pozostał po odlewaniu w formie modeli woskowych siekier.

Za sprawą badań archeometrycznych można ustalić oryginalność danego przedmiotu. W przypadku monet ustalenie składu chemicznego stopu mennicznego pozwala rozpoznać prawdziwe i fałszywe pieniądze. Przedstawione monety to dwa halerze legnickie. Jeden z nich o srebrzystej powierzchni jest oryginalny, a drugi został wykonany z niemalże czystej miedzi i jest uznany za monetę fałszywą.

Beata Miazga

1 cm

1cm

Analizy specjalistyczne przedmiotów metalowych

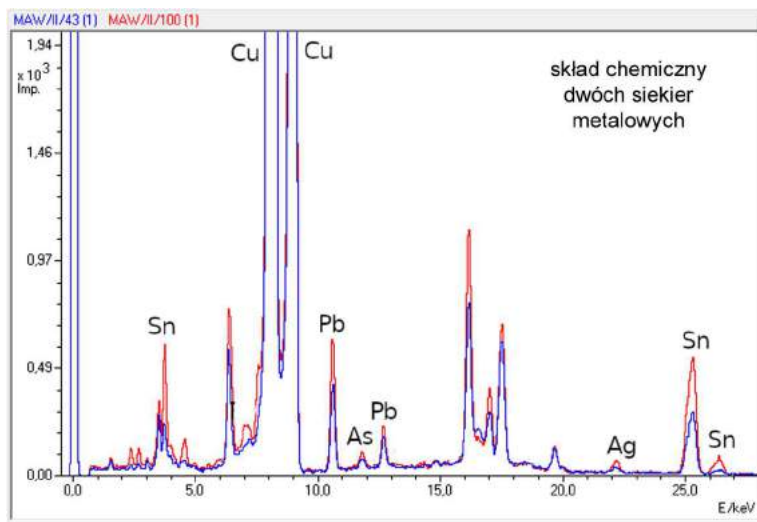
Odkryty niedawno w Karminie koło Milicza zbiór przedmiotów metalowych z późnej epoki brązu (ok. 900-750 p.n.e.) został poddany analizom, które pozwoliły stwierdzić z czego i w jaki sposób je wykonano oraz czy są one nowe czy używane. Informacje na temat składu uzyskano analizując wybrane przedmioty w spektrometrze, a stwierdzony udział procentowy poszczególnych pierwiastków jest widoczny na wykresie. Porównując wyniki takich badań, można określić, czy istniała jedna receptura przygotowania stopu, czy też istniało kilka wariantów – np. inaczej przygotowywano surowiec do wykonania narzędzi (które miały być twarde i odporne na zniszczenie), a inaczej do ozdób (które miały się ładnie błyszczeć i łatwo formować na zimno – giąć, skręcać itp.).

Obserwacje gołym okiem lub pod mikroskopem w małych powiększeniach pozwalają zobaczyć ślady produkcji. Większość przedmiotów z Karmina była wykonana w dwuczęściowych, składanych formach przypominających muszle. Świadczą o tym tzw. szwy odlewnicze, które powstały na styku dwóch połówek formy. Czasami je usuwano, a czasem nie. O tym czy dany przedmiot był wykonany jednorazowo, czy etapowo można się przekonać oglądając fotografie RTG, gdzie widoczne są miejsca łączeń lub ślady świadczące o tym, że na gotowy przedmiot (np. głownię miecza) nadlewało jego kolejną część (np. rękojeść). Płynny metal był wlewany do formy przez tzw. kanał wlewowy, który też czasem pozostawiano.

Aby narzędzia były twarde i się nie wyginały, po wystygnięciu i wyjęciu ich z formy były kute – długotrwałe uderzenie znacznie zwiększało twardość i do tej pory (zarówno w wersji na zimno, jak i po podgrzaniu) jest stosowane przez kowali. Ślady kucia także można zobaczyć na zabytkach pradziejowych. Ostrza siekier i sierpów musiały być dobrze przygotowane do cięcia drewna lub zbóż i trawy i z pewnością często były ostrzone, co także można zobaczyć na zabytkach archeologicznych. O intensywnym użytkowaniu niektórych narzędzi świadczą wykruszenia i wyszczerbienia, wygięcia ostrza.

Justyna Baron

To właśnie w pierwszej kolejności przedmioty wykonane z metalu (naczynia brązowe, fibule, monety) trafiały z cesarstwa rzymskiego na tereny zamieszkałe przez barbarzyńskie plemiona. Obok nich spotykamy importowane szklane naczynia i paciorki, a także bardzo specyficzną, wytwarzaną w formach ceramikę o dekoracji reliefowej (terra sigillata). Obecność importów oraz naśladownictwa rzymskich wyrobów i rozwiązań technologicznych oraz zapożyczenia z zakresu kultury symbolicznej charakteryzują cały tzw. okres wpływów rzymskich (pierwsze 5 wieków naszej ery). Cesarstwo inspirowało, pociągało, ale stanowiło także zagrożenie militarne, dlatego relacje barbarzyńców z rzymianami przybierały oczywiście także mniej pokojową formę. Interesujące jest, że na terenie Barbaricum poszczególne plemiona utrzymywały także bardzo ożywione kontakty pomiędzy sobą, zaś mobilność tych grup ludzkich była bardzo duża.

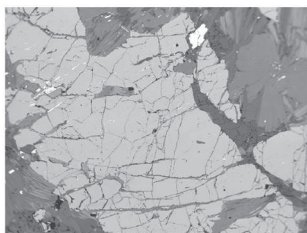
Powiązania z bardziej rozwiniętymi ośrodkami cywilizacyjnymi zauważalne są już w drugiej połowie I tysiąclecia p.n.e. W okresie przedrzymskim obserwujemy w Europie mechanizm przyjmowania progresywnych wzorców kulturowych (latenizacja), notujemy także fizyczną obecność na ziemiach polskich plemion celtyckich, utrzymujących związki z celtyckim światem dzisiejszych Czech, Moraw czy Kotliny Karpackiej.

Za zróżnicowanymi typami zapinek, sprzączek i ozdób, stanowiącymi doskonale datowniki oraz zaawansowaną technologicznie ceramiką staramy się dostrzec wytwórców i użytkowników tych przedmiotów, na samych zaś zabytkach ślady dawnych technik produkcyjnych i ślady używania się ich. Archeologia okresu lateńskiego i rzymskiego to nie tylko mnogość przedmiotów, to także problem eksploatacji środowiska naturalnego w tym bardzo rozwiniętej metalurgii żelaza. Eksploatacja ta dotyczyła także surowców skalnych, których wychodnie zlokalizowane są na m.in. terenie Sudetów i wykorzystywane były także w okresie średniowiecza.

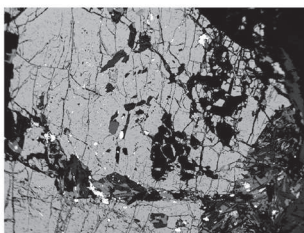
Marcin Bohr

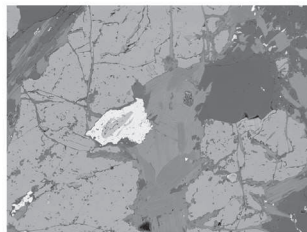

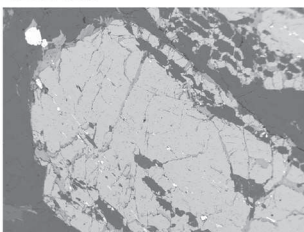
1. ZAM2 GRT 2

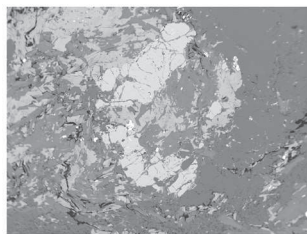
2. ZAM1 GRT6

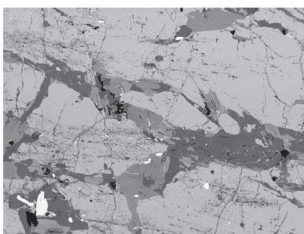
3. KRZ4 GRT4

4. KRZ6 GRT 5

5. POLWICA GRT4

6. BARDO GRT4

W Instytucie Archeologii we współpracy z Instytutem Nauk Geologicznych prowadzone są od wielu lat badania petroarcheologiczne. Celem takich studiów jest oznaczenie rodzaju skały, z której wykonano zabytki archeologiczne. Często efektem takich działań jest możliwość określenia miejsca pochodzenia tych skał, są to tzw. studia proveniencji. Rozpoznanie stref eksploatacji surowców skalnych jest także ściśle powiązane z badaniami kamieniołomów. Dzięki nim próbujemy odtworzyć proces samego wydobycia oraz towarzyszącej mu technologii. Badania proveniencji zabytków kamiennych pozwalają również dzięki stosowanym analizom laboratoryjnych wskazać bardzo odległe obszary, skąd wyroby te trafiały na ziemie polskie w pradziejach i średniowieczu. W ramach takich badań rozpoznano zabytki pochodzące ze Skandynawii, Alp, Iranu czy też obszarów dzisiejszej Ukrainy i Słowacji. Tak odległe miejsce pochodzenia wskazuje na funkcjonowanie dalekosiężnych szlaków handlowych, które przemierzali kupcy oferujący różne dobra. Szeroki zakres badań petroarcheologicznych, które opierają się o wiedzę w zakresie petrografii, archeometrii, geofizyki i geochemii pozwala w Instytucie Archeologii od kilku pokoleń tworzyć interdyscyplinarne zespoły zajmujące się problematyką pozyskania oraz wykorzystania skał w dziejach człowieka.

Nowy Świat, Sudan, Mongolia

Od roku 2007 w programie nauczania Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego znajduje się również Archeologia Nowego Świata. Realizujemy projekty badawcze w Ameryce Południowej, a dotychczasowe prace obejmowały górny odcinek dorzecza Rio Magdaleny w południowej Kolumbii, wschodnie stoki Andów północnego Peru (departamenty Cajamarca i Amazonia), a także południowe krańce dzisiejszego Peru, region określany jako Extremo Sur (badania o najbardziej długofalowym charakterze). Są one realizowane przy współpracy z Uniwersytetem Katolickim Santa María w Arequipie oraz Ministerstwem Kultury Peru. W pracach tych, oprócz naukowców i studentów Uniwersytetu Wrocławskiego uczestniczyli również przedstawiciele innych uczelni i ośrodków badawczych Polski i zagranicy. Problematyka badań dotyczy rozwoju społeczności prekolumbijskich, zamieszkujących północny skraj pustyni Atakama i doliny rzeczne masywu Andów, w okresie od pojawienia się tam pierwszych grup ludzkich, aż do początku epoki kolonialnej.

Na wysokościach sięgających 5000 m n.p.m. zostały odkryte liczne jaskinie ze śladami bytności wczesnych myśliwych i zbieraczy funkcjonujących na tym terenie już około 10 000 lat temu. Oprócz narzędzi kamiennych zarejestrowano również liczne malowidła przedstawiające sceny polowań na zwierzęta z rodziny wielbłądowatych.

Natomiast w trakcie prac archeologicznych w strefie wybrzeża Pacyfiku zostały znalezione cmentarzyska nieznanego nauce ludu rolników i rybaków, który w wiekach III – VIII n.e. zamieszkiwał dolinę rzeki Tambo, wyznaczając północny skraj pustyni Atakama. Dalsze badania w tym regionie potwierdziły, że w późniejszym okresie (IX – XI wiek n.e.) na obszar ten został objęty ekspansją cywilizacji Tiahuanaco, której centrum znajdowało się w południowej części basenu jeziora Titicaca. Badania realizowane w południowym Peru przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego mają olbrzymie znaczenie dla poznania rozwoju prekolumbijskich kultur tego regionu i są wysoko cenione w świecie naukowym.

Instytut Archeologii realizuje badania we współpracy z Mongolską Akademią Nauk na pograniczu Pustyni Gobi i Gór Ałtaju w Mongolii. Udało nam się wykonać rozpoznanie osadnictwa pradziejowego wokół jednego z najbardziej znanych stanowisk archeologicznych Azji – tzw. Flint Valley (miejsce występowania wychodni lokalnego krzemienia, przetwarzanego przez cały plejstocen) oraz odkryć wysoko w górach depozyt jaspisowy sprzed około 40 tys. lat. Polsko-mongolskie badania z udziałem studentów z obu ośrodków planujemy rozpocząć w roku 2020.

Projekty badawcze w Sudanie nasz Instytut realizuje we współpracy z lokalnym, chartumskim Uniwersytetem Dwóch Nilów. Wspólnie pracujemy obecnie na Pustyni Wschodniej gdzie udało nam się odkryć najstarsze w tej części Afryki pozostałości osadnictwa ludzkiego sprzed około 400 tysięcy lat. W opuszczonych przez górników kopalniach złota udało się nam zlokalizować oraz określić chronologię wielu stanowisk z dolnego i środkowego paleolitu, będących świadectwem migracji grup ludzkich gatunku *homo erectus* oraz najwcześniejszych społeczności *homo sapiens*. Przemieszczały się one korytami cieków wodnych z wyżyn etiopskich w kierunku Morza Czerwonego. Koncentracja naszych stanowisk jest położona na jednym z takich szlaków, które w wyniku systematycznej dynamiki penetracji środowiska umożliwiły „wyjście z Afryki” i zasiedlenie kolejnych kontynentów.

Józef Szykulski, Mirosław Masojć

Prof. dr hab. Jerzy Piekalski,

Dyrektor Instytutu Archeologii UW, kierownik Zakładu Archeologii Historycznej

Zajmuję się archeologią średniowiecza i nowożytności, a moje zainteresowania badawcze ukształtowały się głównie podczas pracy w Instytucie Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej w latach 1984-1991. Uczestniczyłem wówczas jako asystent w interdyscyplinarnych zespołach prowadzących badania wrocławskich kościołów i średniowiecznych kamienic Starego Miasta. Od początku pracy w Instytucie Archeologii prowadzę samodzielnie lub w zespołach intensywne badania wykopaliskowe w historycznych strefach

Wrocławia, przynoszące ogrom nowych źródeł zmieniających wiedzę na temat przeszłości miasta i życia codziennego mieszkańców. Dzięki stypendium Fundacji Aleksandra von Humboldta podjąłem aktywność badawczą w kilku innych ośrodkach uniwersyteckich, głównie w Getyndze i Fryburgu Bryzgowijskim, ale także w Tybindze i Pradze. Moje dociekania naukowe objęły wówczas obszerną problematykę urbanizacji, topografii miast i początków domu mieszczkańskiego na terenach między Renem a Wisłą. Prowadziłem badania śląskich zamków Wleń i Chojnik. Nowym nurtem w mojej działalności są badania historycznego krajobrazu kulturowego Sudetów. Moim prywatnym hobby jest życie wiejskie.

Prof. dr hab. Borys Paszkiewicz

Profesor w Zakładzie Archeologii Historycznej

Jestem numizmatykiem i zajmuję się badaniem monet, zarówno z kolekcji, jak z wykopalisk. Moneta jest źródłem historycznym, zawierając, trudne niekiedy do odczytania, wiadomości o przeszłości. Analiza tej kategorii źródeł pozwala rekonstruować nieznane fakty (np. panowanie Heleny, wdowy po Kazimierzu Sprawiedliwym, próba budowy niezależnego księstwa na Pomorzu przez Sambo-
ra I). Pracuję obecnie nad wielkim podręcznikiem mennictwa Europy Środkowo-wschodniej i dokonywane przy tej pracy odkrycia przedstawiam studentom

podczas zajęć. Moi studenci opracowują samodzielnie monety wydobyte przez archeologów, czasem znajdują wśród nich zupełnie nieznane okazy, ich prace są publikowane w cenionych czasopismach naukowych. Doktoranci opracowują zagadnienia obrotu pieniężnego w średniowiecznej Europie, treści symboliczne na dawnych monetach lub roli monety w dawnej kulturze. Wspólnie uczestniczymy w rozlicznych badaniach naukowych.

Dr hab. Lech Marek

Adiunkt w Zakładzie Archeologii Historycznej

W moich studiach z zakresu bronioznawstwa na podstawie analizy dekoracji i formy zabytków późnośredniowiecznego uzbrojenia badam problem kultury symbolicznej oraz poziomu wykształcenia mieszkańców średniowiecznej Europy Łacińskiej. Uzbrojenie interesuje mnie w kontekście lokalnej produkcji, daleko-siężnej wymiany handlowej oraz jako element dress code charakterystycznego dla mieszkańców miast średniowiecznej i nowożytnej Europy. W oparciu o źródła archeologiczne badam także problemy obowiązków wojennych mieszczan,

regulacji dotyczących posiadania broni przez obywateli oraz przemocy na ulicach miasta. Kastellologiczny nurt moich zainteresowań obejmuje kwestie poznawania ekonomicznego, administracyjnego, komunikacyjnego i wojskowego znaczenia zamków na Śląsku oraz określenia poziomu kultury materialnej mieszkańców wspomnianych warowni. Zajmuję się archeologią miejsc konfliktu, prowadzę badania wykopaliskowe na zamkach, dworach, wieżach rycerskich czy obiektach typu motte.

Dr Paweł Duma

Adiunkt w Zakładzie Archeologii Historycznej

Moje zainteresowania badawcze związane są z odtwarzaniem i zgłębianiem stosunkowo nieodległej, lecz równie bogatej i fascynującej przeszłości człowieka. Przez wiele lat badałem dawne miejsca straceń, gdzie odkrywaliśmy pozostałości szubienic, czy groby przestępców. Brałem udział także w badaniach prowadzonych w obrębie Starego Miasta we Wrocławiu, Gujanie Francuskiej (Ameryka Płd.), czy Szkocji. Obecnie zajmuję się zagadnieniami związanymi z nowożytną kulturą materialną i krajobrazem kulturowym w Górach Izerskich,

czy kolonizacją europejską w Nowym Świecie. Podczas zajęć ze studentami omawiam zagadnienia związane tematycznie z archeologią historyczną i najważniejszymi odkryciami w Polsce, Europie i na świecie. W trakcie zajęć prowadzonych w laboratorium studenci mają również możliwość poznania i opisanie licznych artefaktów odkrywanych na miejscach straceń, mieszczańskich parcelach i wiejskich domostwach.

Zakład Archeologii Wczesnego Średniowiecza

Dr hab. Krzysztof Jaworski, prof. UWr

Kierownik Zakładu Archeologii Wczesnego Średniowiecza

Moje zainteresowania badawcze skupiają się na dziejach politycznych i obrazie kultury wczesnośredniowiecznego Śląska, szczególnie w okresie poprzedzającym włączenie górnego i środkowego Nadodrza w granice państwa wczesnopiastowskiego w końcu X w., gdy na ten teren docierały – w różnym nasileniu – różnorakie impulsy z sąsiednich organizmów państwowych (Państwa Wielkomorawskiego, Czech pierwszych Przemysławów i Państwa Karolińskiego).

W swojej terenowej działalności archeologicznej koncentruję się na badaniach słowiańskich założeń obronnych – wczesnośredniowiecznych grodzisk. Wykopalka prowadzi głównie w sudeckiej części Dolnego Śląska, czyli w strefie dawnej śląsko-czeskiej rubieży kulturowej, a od późnych faz wczesnego średniowiecza również i politycznej. Udział studentów w badaniach tych obiektów pozwala im poznać nie tylko metody badań grodzisk, ale także i późniejszych zamków murowanych, które wzniesiono na miejscach wcześniejszych grodów.

Dr Aleksandra Pankiewicz

Adiunkt w Zakład Archeologii Wczesnego Średniowiecza

Od początku swojej przygody z archeologią zajmuję się wczesnym średniowieczem. Moje zainteresowania badawcze skupiają się przede wszystkim na okresie przemian pomiędzy tzw. okresem plemiennym a tzw. okresem wczesnopiastowym na ziemiach polskich, a także na ośrodkach grodowych Śląska ze szczególnym uwzględnieniem mojego rodzimego miasta Wrocławia. Interesuję się problematyką garncarstwa i szklarstwa oraz kontaktów Śląska, Czech i Moraw w IX-X wieku.

Na zajęciach studenci dowiadują się, jak wyglądały warunki życia we wczesnym średniowieczu. Poprzez pryzmat kultury materialnej dawnych czasów możemy bowiem nieraz dowiedzieć się o dawnych czasach więcej niż ze skąpych źródeł pisanych. Studenci biorą także udział w badaniach archeologicznych na stanowiskach średniowiecznych – zamkach, grodziskach i cmentarzyskach.

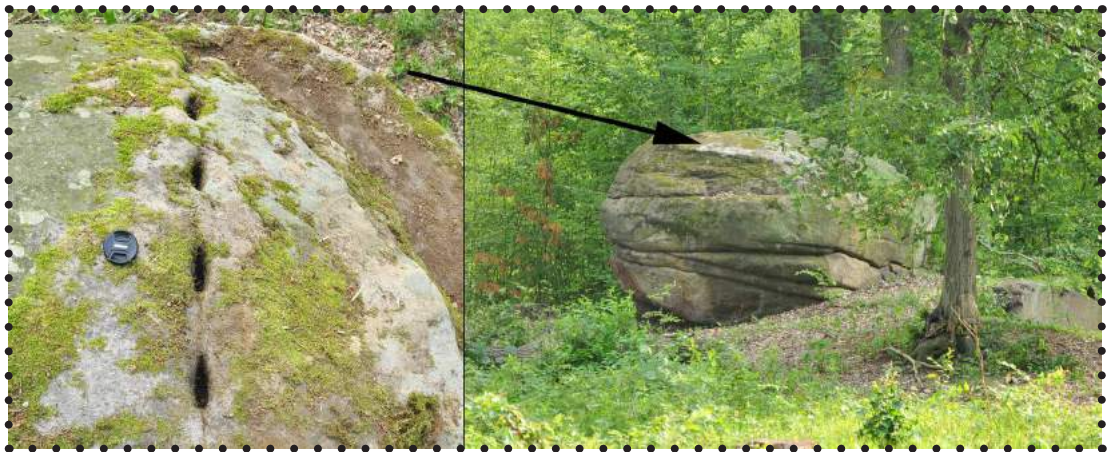

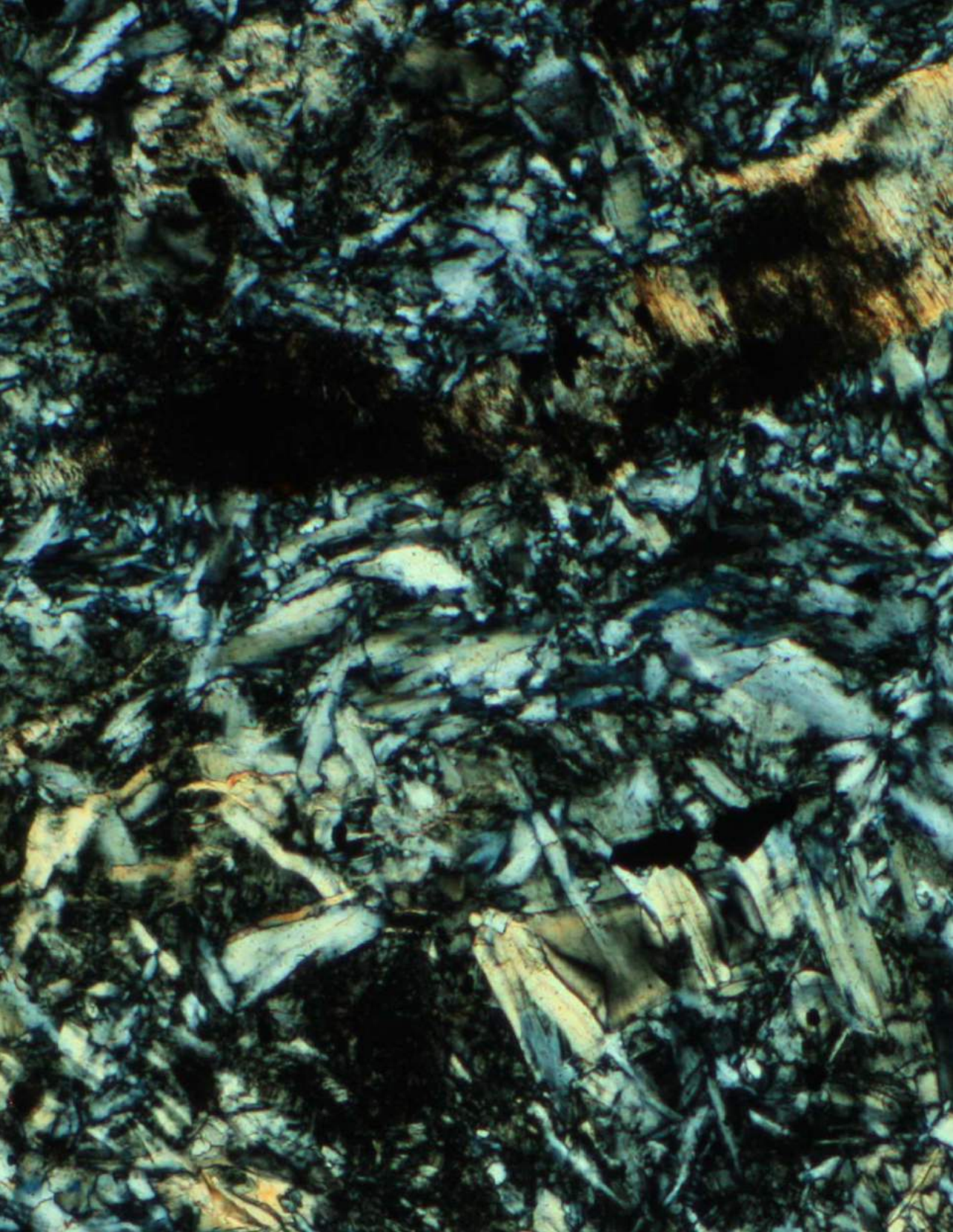
dr Ewa Lisowska

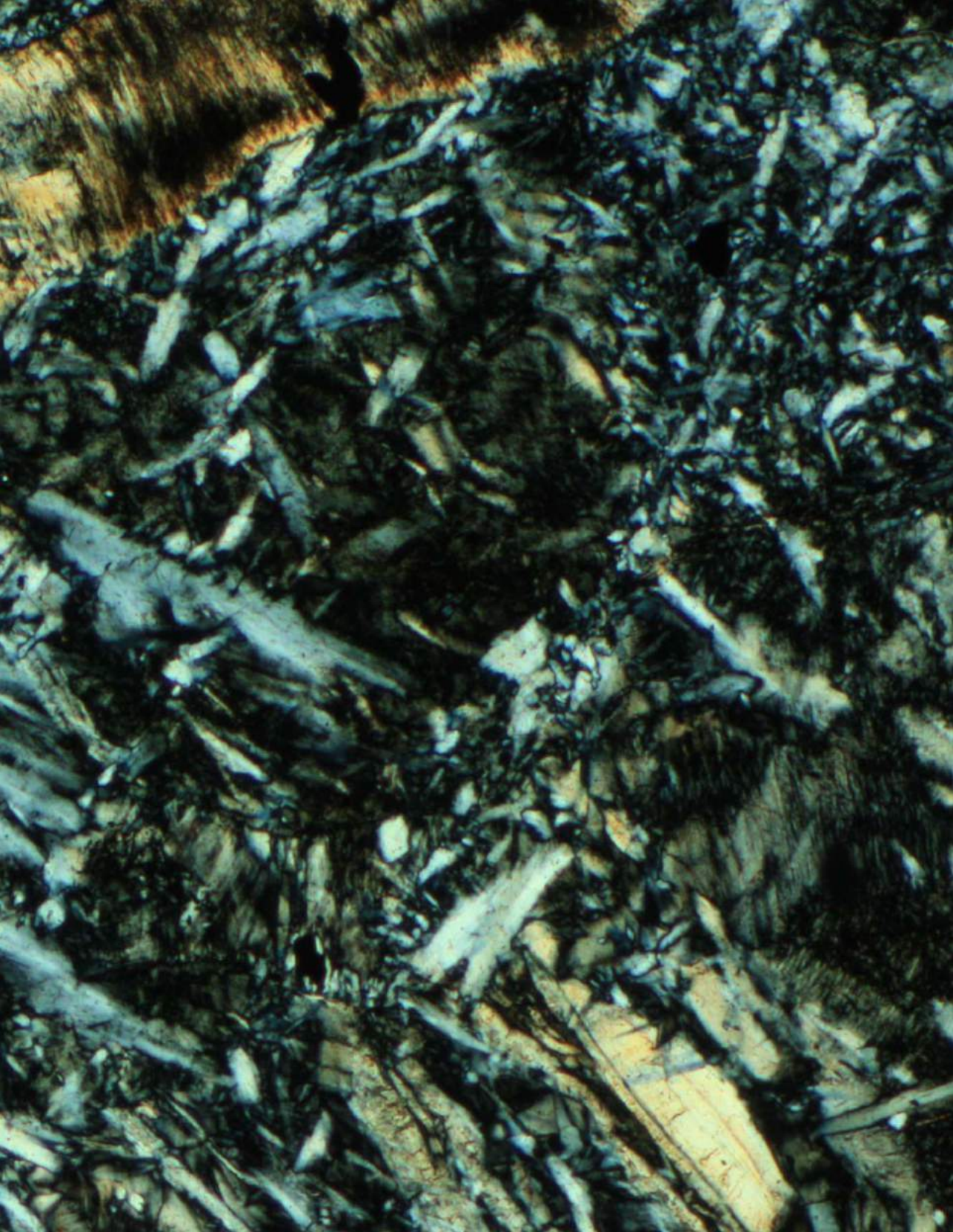
Adiunkt w Zakładzie Archeologii Wczesnego Średniowiecza

Moje zainteresowania badawcze skupiają się wokół szeroko rozumianej tematyki związanej z gospodarką i osadnictwem człowieka na obszarach górskich w średniowieczu. Prowadzę również studia poświęcone petroarcheologii surowców kamiennych z różnych odcinków pradziejów i średniowiecza. Prowadzę wykopaliska skupione na obszarze Sudetów, w których udział oprócz studentów biorą także specjaliści z różnych innych dziedzin.

Studenci podczas zajęć uczą się wykorzystania metod właściwych naukom przyrodniczym w archeologii, poznają elementy wzajemnych relacji człowieka i środowiska. Nauka ta opiera się na doborze właściwych metod badawczych dla danego typu stanowiska i obszaru, w którym jest położone. W zakresie petroarcheologii studenci poznają podstawy rozpoznawania surowców skalnych, z których wykonano zabytki oraz potencjalne miejsca ich występowania (tzw. studia proveniencji).

Zakład Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich

Dr hab. Artur Błażejowski, prof. UW

Kierownik Zakładu Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich

Moje zainteresowania badawcze dotyczą okresu lateńskiego, rzymskiego i wędrówek ludów w Europie, tj. czasu pomiędzy ok. 500 r. p.n.e. a ok. 500 r. n.e., na obszarach poza Imperium Rzymskim. Prowadzę wykład kursowy dotyczący tej epoki, a także cykl wykładów specjalistycznych. Prowadzę seminaria licencjackie, magisterskie i doktorskie, podczas których moi podopieczni przygotowują swoje prace dyplomowe. Zlecam studentom tematy związane z opracowaniem konkretnych, prawdziwych zabytków pozyskanych w czasie wykopalisk, znajdujących się w zbiorach Instytutu i licznych muzeów. Zajmujemy się zagadnieniami związanymi z dawnymi rzemiosłami, ale też osadnictwem i obrzędkiem pogrzebowym oraz kontaktami międzykulturowymi. Ponadto prowadzę konwersatorium dotyczące medycyny starożytnej.

Dr hab. Mateusz Żmudziński

Z-ca Dyrektora Instytutu ds. dydaktyki

Zakład Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich

W swojej pracy naukowej i dydaktycznej zajmuję się archeologią klasyczną i prowincji rzymskich. Na studiach I-ego stopnia prowadzę zajęcia z archeologii klasycznej oraz seminarium licencjackie. Na studiach II-ego stopnia prowadzę zajęcia dotyczące archeologii prowincji rzymskich i rzymskiej kultury materialnej, a także seminarium magisterskie. Szczególnie interesuje mnie archeologia naddunajskich prowincji rzymskich.

Dr Marcin Bohr

Adiunkt w Zakładzie Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich

Fascynuje mnie problematyka osadnictwa na górskich obszarach Europy od okresu lateńskiego po okres wędrówek ludów, zajmuję się ponadto interkulturowymi kontaktami społeczności różnych stref Barbaricum, ostatnio zaś archeologią krajobrazu. W swojej pracy stale wykorzystuję archiwalia archeologiczne. Prowadzę badania terenowe przede wszystkim na obszarze Sudetów, współpracuję intensywnie z Kolegami z Czech i Niemiec.

Podczas zajęć z zakresu archeologii okresu lateńskiego i rzymskiego często pracuję na oryginalnym materiale zabytkowym, zwracając uwagę studentów na istnienie na zabytkach szeregu śladów „technologicznych” i śladów zużycia. Nie skupiam się jedynie na typologiach, ważny jest dla mnie człowiek, jako producent i użytkownik danych przedmiotów. Chcę, aby studenci zrozumieli zależność pradziejowych społeczności od elementów środowiska naturalnego. W wolnych chwilach fotografuję ptaki.

Dr Przemysław Dulęba

Adiunkt w Zakładzie Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich

Od samego początku mojej działalności naukowej specjalizowałem się w archeologii epoki żelaza, a zwłaszcza w archeologii Celtów. Moje studia dotyczą niemal wszystkich aspektów funkcjonowania kultury lateńskiej, od dawna identyfikowanej ze znanymi w starożytności plemionami celtyckimi. Obecnie koncentruję się na studiach osadniczych i gospodarce kultury lateńskiej. Od 2007 r. prowadzę bardzo intensywne badania terenowe na obszarze województwa świętokrzyskiego (pow. pińczowski, buski i kazimierski), małopolskiego (pow. miechowski, proszowicki i krakowski), śląskiego (pow. raciborski) i dolnośląskiego (pow. oławski, strzeliński, wrocławski i ząbkowicki). Obejmują one szeroki zakres metod z wykorzystaniem prospekcji powierzchniowej, metod geofizycznych, odwiertów, fotografii lotniczej i satelitarnej oraz badań wykopaliskowych. Zespół, z którym współpracuję jest interdyscyplinarny i obejmuje także specjalistów z dziedziny archeozoologii i paleobotaniki.

Zakład Archeologii Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza

Dr hab. Justyna Baron, prof. UWr

Kierownik Zakładu Archeologii Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza

Moje zainteresowania dotyczą dwóch zagadnień, pierwsze to teoretyczne i metodyczne podstawy badań nad religią i rytuałem w pradziejach. Podczas wykładów pokazuję na przykładach wybranych grup źródeł (obrzędek pogrzebowy, depozyty, wybrana ikonografia itp.) w jaki sposób archeolodzy formułują najpierw pytania badawcze, a następnie wnioski i interpretacje dotyczących rytuałów i religii. Druga grupa moich zainteresowań obejmuje zagadnienia wykorzystania kości i poroża. Należą one do takiej grupy surowców, które wydają

się (początkowo!) znacznie mniej atrakcyjne od np. obiektów metalowych. Okazuje się jednak, że zarówno w epoce brązu jak i żelaza produkowano z nich niezwykle interesujące przedmioty, a ich obecność w rozmaitych kontekstach - od jam gospodarczych po groby szkieletowe i ciałopalne pokazuje jak były ważne dla dawnych społeczności. Chociaż kursy mają formę wykładu, studenci są zachęceni do wypowiedzania się na tematy prezentowane w trakcie zajęć.

Dr hab. Tomasz Gralak

Adiunkt w Zakładzie Archeologii Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza

Moje zainteresowania naukowe koncentrują się wokół kilku głównych zagadnień. Pierwszym z nich jest wymiana i kontakty interregionalne społeczności Europy Środkowej w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza. Następnie interesujące mnie zagadnienie to wieloaspektowe badanie osad pradziejowych. Kolejny obszar badawczy, którym się zajmuję, to relacje pomiędzy kulturą materialną (w tym także sztuką pradziejową) a ideologią. Konsekwencją tych prac są moje studia nad pradziejowymi jednostkami miary oraz ich zastosowaniem,

a także wpływem na kulturę i ekonomię.

Zajęcia prowadzę skupiając się na problematyce sztuki i architektury pradziejowej. W ich trakcie studenci dowiadują się o sposobach budowy poszczególnych artefaktów lub obiektów. W dalszej kolejności zapoznają się z wiedzą i ideologią, dzięki którym mogły one powstać. Poruszane przez mnie tematy dotyczą więc szeroko pojętej archeologii kognitywnej.

Dr Dagmara Łaciak

Adiunkt, Zakład Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza

Zajmuję się ceramiką, szczególnie późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza na ziemiach polskich. W swoich badaniach staram się łączyć tradycyjne podejście do wytwórczości ceramicznej z potencjałem, jaki niosą za sobą techniki archeometryczne oraz możliwości archeologii eksperymentalnej.

W pracy ze studentami zmierzam do przekazania właśnie takiego podejścia. W tym celu prezentuję zagadnienia w sposób teoretyczny, aby później sprawdzić je w praktyce. Dlatego też część zajęć jest poświęcona samodzielnemu wykonywaniu replik wyrobów ceramicznych. Pozwala to również na tworzenie materiałów referencyjnych względem oryginalnych zabytków, które mogą być wykorzystywane w wyjaśnianiu zagadnień archeologicznych.

Zakład Archeologii Epoki Kamienia

Prof. dr hab. Jan Michał Burdukiewicz

Kierownik Zakładu Archeologii Epoki Kamienia

Prorektor ds. współpracy z zagranicą i projektów międzynarodowych UWr

Interesują mnie kultury i systemy adaptacyjne epoki kamienia, zwłaszcza paleolitu. We współpracy z ośrodkami naukowymi w Izraelu, Niemczech, Francji, Włoszech i Chinach prowadzę badania nad początkami zasiedlenia przez człowieka obszarów północnej Eurazji. Kierowałem odkryciami najstarszych śladów pobytu człowieka w południowo-zachodniej Polsce, m.in. w Trzebnicy, Rusku i na obszarze doliny Baryczy. Szczególny nacisk kładę na wdrażanie nowych

metod badań archeologicznych i dokumentowania zabytków, z uwzględnieniem systemów GIS i grafiki 3D. Studentom przekazuję wiedzę na temat sposobów egzystencji człowieka w paleolicie oraz podstaw metodologii w archeologii. Pełniąc funkcję Prorektora wspieram studentów i pracowników naukowych w nawiązywaniu współpracy z zagranicznymi ośrodkami badawczymi i prowadzeniu międzynarodowych projektów.

Dr hab. Andrzej Wiśniewski, prof. UWr

Profesor w Zakładzie Archeologii Epoki Kamienia

Prowadzę badania związane z najstarszymi etapami zasiedlenia Europy przez ludzi. Jednym z kierunków moich zainteresowań są sposoby egzystencji neandertalczyków i ludzi archaicznych w okresie od 300 do 12 tysięcy lat temu. Staram się m.in. odpowiedzieć na pytanie, jak radzono sobie w owym czasie ze zdobywaniem pożywienia i innych ważnych dla przeżycia surowców. Frapuje mnie również dynamika zasiedlenia tych regionów. Zajmuję się także bardziej elementarnymi zagadnieniami, chcąc zrozumieć jak właściwie powstawały stanowiska

archeologiczne będące najczęściej śmietniskami.

Wspomniane zagadnienia są prezentowane podczas różnorodnych zajęć, które prowadzę, poczynając od kursu archeologii powszechnej po geoarcheologię. Oprócz przekazania podstaw teoretycznych, zajęcia te przygotowują studentów do praktycznego rozwiązywania zadań związanych z odkrywaniem i analizą pozostałości, na które składają się zarówno wytwory ludzi, jak i szczątki ówczesnej fauny typu mamut.

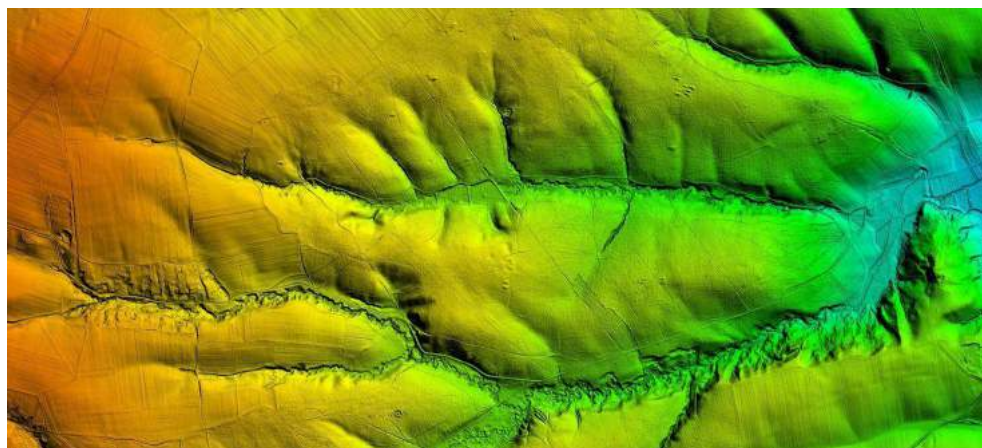

Dr Mirosław Furmanek

Adiunkt w Zakładzie Archeologii Epoki Kamienia

Intryguje mnie życie społeczności młodszej epoki kamienia i wczesnej epoki brązu. To fascynujący okres w dziejach, kiedy ludzie zmieniają swoje wierzenia, zakładają pierwsze wsie, rozpoczynają uprawiać rośliny i hodować zwierzęta, tworzą coraz bardziej skomplikowane relacje społeczne, a konsekwencje zachodzących wtedy procesów obserwujemy do dzisiaj. W badaniach wykorzystuję nieniszczące metody prospekcji archeologicznej, dzięki którym bez użycia łopaty można rozpoznać dawne osady czy cmentarzyska.

W ramach zajęć studenci dowiadują się jakie skutki miała „rewolucja neolityczna” i jak w jej poznaniu pomagają nam nowoczesne metody, w tym m.in. oferowane przez nauki przyrodnicze (jak np. genetyka). Przyszli archeolodzy uczą się również praktycznego wykorzystania zdjęć lotniczych, skanowania laserowego, magnetometru czy radaru.

Dr hab. Tomasz Płonka, prof. UW
Adiunkt w Zakład Archeologii Epoki Kamienia

Od początku studiów moje zainteresowania skupiały się na archeologii i badaniu kultury łowców i zbieraczy z epoki kamienia. Szczególnie fascynującym dla mnie tematem jest kultura symboliczna tych odległych czasów. Pozostały po niej zaledwie okruchy w postaci przedmiotów artystycznych, ozdób, grobów, instrumentów muzycznych. Moje badania dotyczą w głównej mierze dawnej sztuki, którą wszechstronnie analizujemy za pomocą najnowocześniejszych metod badawczych.

Od lat prowadzę zajęcia o kulturach i społeczeństwach łowców i zbieraczy w epoce kamienia. Zgodnie z moimi zainteresowaniami symboliką dyskutuję ze studentami problemy dawnej sztuki i kultury duchowej w ramach konwersatoriów. W wolnych chwilach czytam literaturę współczesną i obserwuję przyrodę.

Dr Agnieszka Przybył
Adiunkt w Zakładzie Archeologii Epoki Kamienia

W zakresie moich zainteresowań badawczych znajdują się zagadnienia archeologii młodszej epoki kamienia, w tym szczególnie problematyka rolniczych społeczności kultury pucharów lejkowatych oraz problem południowych, zakarpaccich oddziaływań na lokalne ugrupowania tej kultury. Interesują mnie także zagadnienia związane z ideą megalityczną oraz związane z tym kwestie monumentalnych krajobrazów archeologicznych.

W pracy wykorzystuję nowoczesne metody badań nieinwazyjnych (jak lotnicze czy naziemne skanowanie laserowe) oraz oprogramowanie przetwarzające pozyskiwane dzięki nim trójwymiarowe dane cyfrowe. Te metody i narzędzia są szczególnie przydatne w prowadzonych przeze mnie w ramach projektów naukowych i zajęć dydaktycznych badaniach występujących na obszarach zalesionych neolitycznych cmentarzysk z monumentalnymi grobowcami.

Pracownia Archeometrii i Konserwacji Zabytków

Archeologicznych Instytutu Archeologii

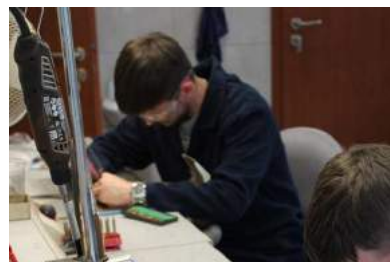
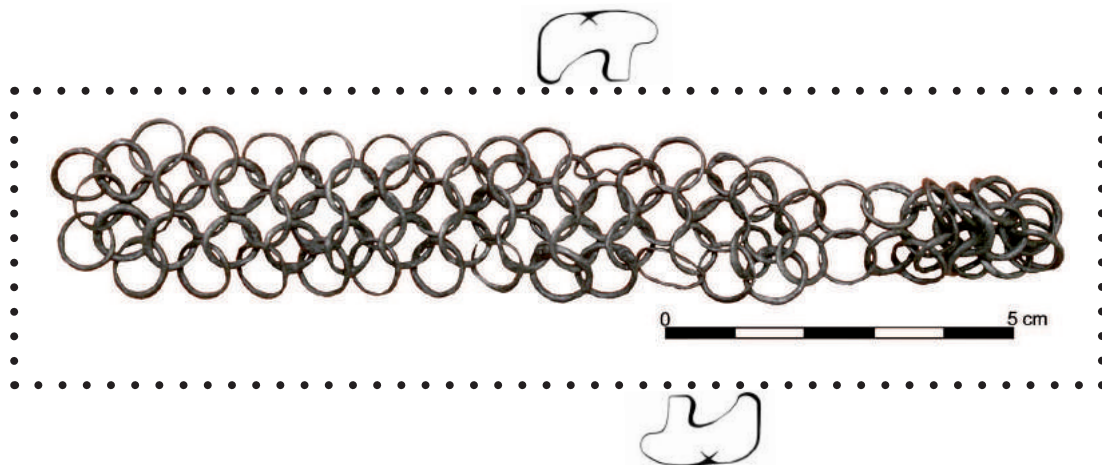

Dr hab. inż. Beata Miazga

Adiunkt, kierownik Pracowni Archeometrii i Konserwacji Zabytków Archeologicznych

Naukowo zajmuję się archeometrią oraz konserwacją zabytków archeologicznych. W badaniach nad artefaktami wykorzystuję różne metody nieniszczące, które pomagają w identyfikacji materiałowej (ustalaniu składu pierwiastkowego oraz mikrostruktury). To pozwala także na dokonanie ustaleń technologiczno-użytkowych, związanych ze sposobem wytwarzania przedmiotów w przeszłości. Dzięki temu możliwe jest rozpoznawanie różnych dodatków do wyrobów oraz technik zdobienia dawnych przedmiotów (złoceń, malowania czy szklwienia).

W pracy dydaktycznej skupiam się na łączeniu zagadnień konserwatorskich ze studiami archeometrycznymi. Podczas moich zajęć studenci poznają rozmaite sposoby analizowania i zabezpieczania zabytkowych przedmiotów. Nabyta za sprawą wykładu wiedza jest wdrażana w czyn podczas zajęć praktycznych, gdzie studenci konserwują artefakty odnalezione w trakcie prac wykopaliskowych.

Dr Bernadeta Kufel-Diakowska

Adiunkt w Pracowni Archeometrii i Konserwacji Zabytków Archeologicznych

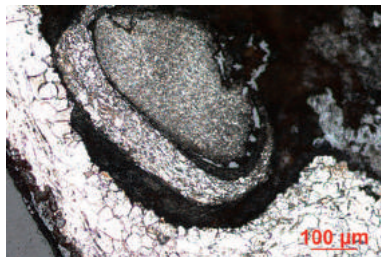
Moje zainteresowania naukowe skupiają się wokół gospodarki społeczności łowiecko-zbierackich i wczesnorolniczych. W badaniach korzystam z metody traseologicznej. Polega ona na czytaniu „biografii” przedmiotów zabytkowych w oparciu o mikroślady na ich powierzchni, które powstały podczas produkcji i użytkowania i są widoczne w obiektywie mikroskopu. Zarówno w pracy badawczej, jak i dydaktyce towarzyszy mi archeologia eksperymentalna.

Studenci podczas zajęć z traseologii korzystają zarówno z kolekcji zabytków, jak i zbioru replik, wykonanych na wzór przedmiotów znanych z pradziejów. Poprzez doświadczenie uczą się dawnych technologii i rzemiosł oraz tego, w jaki sposób dochodziło do zniszczenia przedmiotów. Na lekcjach z muzealnictwa zdobywają wiedzę o aktualnych przepisach prawnych w zakresie ochrony zabytków i funkcjonowania muzeów oraz poznają podstawy teoretyczne i praktyczne wystawiennictwa archeologicznego.

Magdalena Konczewska

Archeolog, zatrudniona na stanowisku specjalista ds. konserwacji zabytków archeologicznych w Pracowni Archeometrii i Konserwacji Zabytków Archeologicznych IA UW. Zajmuje się konserwacją przedmiotów wykonanych z różnych surowców, głównie metalu, drewna i skóry. Autorka i współautorka kilkudziesięciu artykułów naukowych i popularnonaukowych. Zainteresowania badawcze: kultura materialna, rzemiosło, archeologia średniowiecza i nowożytności.

Pracownia Archeologii Pozaeuropejskiej

Prof. dr hab. Józef Szykowski

Kierownik Pracowni Archeologii Pozaeuropejskiej

Od 35 lat realizuję projekty badawcze na obszarze Nowego Świata. Głównym obszarem moich zainteresowań naukowych jest strefa Andów oraz przyległe tereny wybrzeża Pacyfiku i południowej części basenu Morza Karaibskiego. Problematyka badań w pierwszym rzędzie dotyczy rozwoju społeczności prekolumbijskich oraz ich adaptacji do różnych uwarunkowań środowiskowych.

Studenci w trakcie zajęć mają okazję zdobyć wiedzę na temat historii rozwoju społeczności prekolumbijskich, poczynwszy od grup zbieracko-łowieckich przełomu plejstocenu i holocenu aż po ukonstytuowanie się i upadek imperium Inków. Wykłady prowadzone są w formie bogato ilustrowanej prezentacji multimedialnej. W trakcie ćwiczeń studenci korzystają również z kolekcji surowców oraz replik zabytków z obu Ameryk, znajdujących się w Instytucie Archeologii. Mają również do dyspozycji bogaty zbiór biblioteczny dotyczący archeologii Nowego Świata.

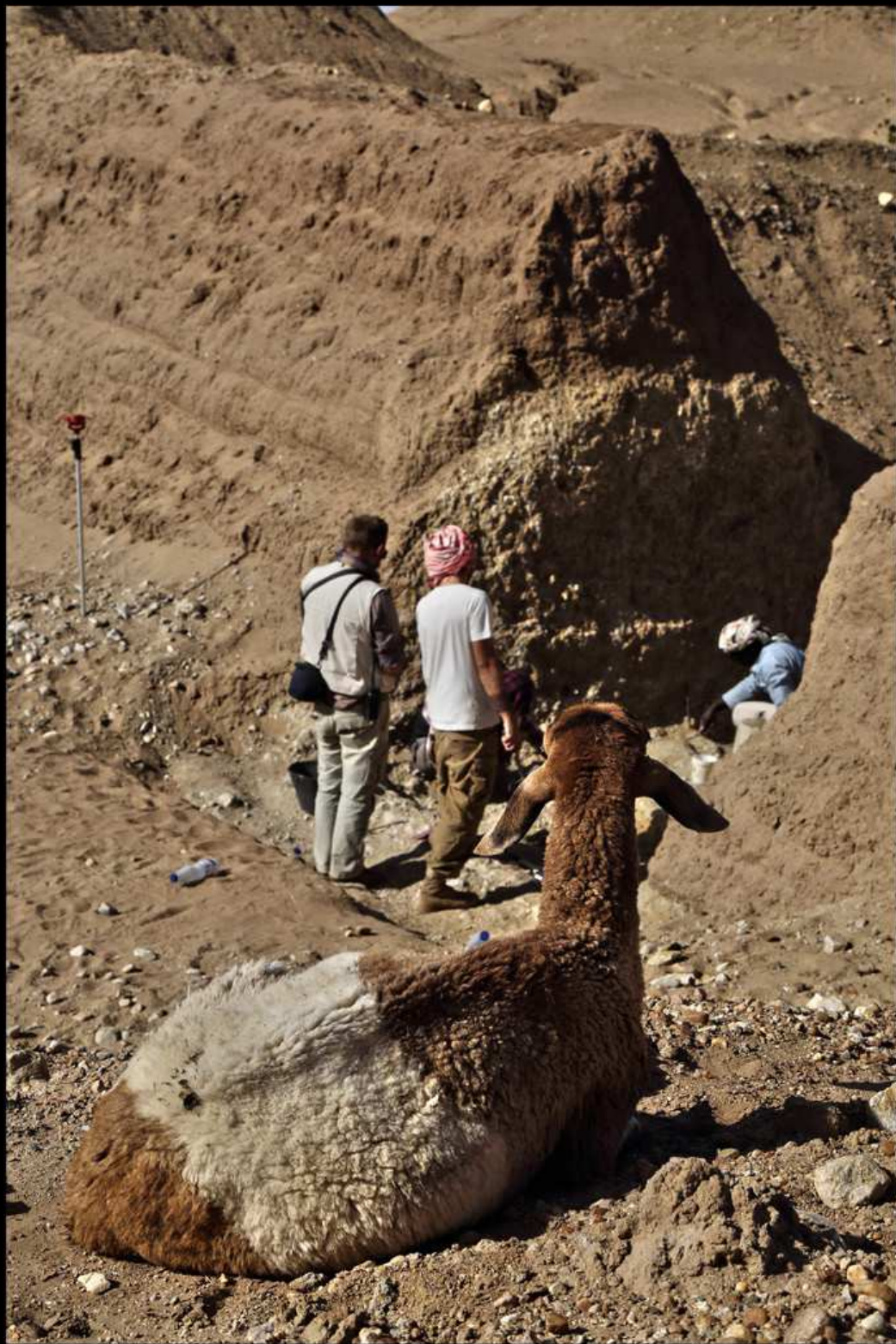

Dr hab. Mirosław Masojć, prof. UWr

Z-ca Dyrektora Instytutu ds. badań naukowych, Profesor w Pracowni Archeologii Pozaeuropejskiej

Zajmuję się badaniami nad społecznościami epoki kamienia Starego Świata, obecnie realizując projekty naukowe w Afryce (Sudan), w Azji (Mongolia) oraz w Polsce. Projekty te mają charakter interdyscyplinarny, a ich podstawowym założeniem jest badanie relacji między człowiekiem a środowiskiem. Stąd w pracach naszych zespołów uczestniczą również przedstawiciele szeroko pojętych nauk przyrodniczych z wielu krajów (m.in. z Niemiec, USA, Korei Południowej). W realizacji projektów uczestniczą studenci i doktoranci naszego uniwersytetu oraz uniwersytetów lokalnych z poszczególnych krajów. Uzyskują oni możliwość udziału w publikacjach oraz pogłębiania studiów na uczelniach partnerskich zaangażowanych w projekty.

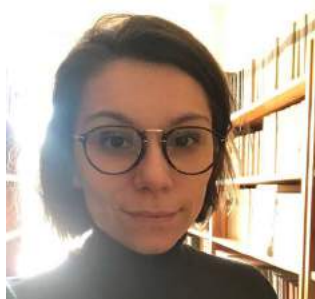

Małgorzata Pleska

Kierownik biblioteki - kustosz dydaktyczny

Absolwentka Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Związana z wrocławską archeologią od 1985 roku, gdy rozpoczęła pracę w Bibliotece Muzeum Archeologicznego. Od 1992 roku opiekuje się Biblioteką Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego, której księgozbiór zna jak nikt.

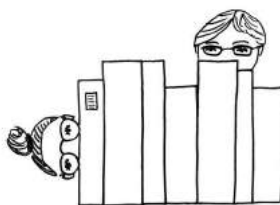

Natalia Sawicka

Starszy bibliotekarz

Absolwentka Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Pracę w Instytucie Archeologii rozpoczęła w 2008 roku. Do jej głównych zadań należy obsługa czytelników i wymiana publikacji. Prowadzi również bibliotecznego facebook'a.

Historia zbiorów obecnej Biblioteki Instytutu sięga roku 1945. Biblioteka specjalizuje się w gromadzeniu publikacji z zakresu archeologii oraz dziedzin im pokrewnych jak: antropologia, etnologia, historia, historia sztuki itp. W skład zbiorów Biblioteki wchodzi bogata literatura specjalistyczna dotycząca archeologii Polski, Europy i świata, ze szczególnym uwzględnieniem archeologii obu Ameryk. Biblioteka ma także wydzielony obszerny księgozbiór z zakresu numizmatyki. Dzięki systematycznemu uzupełnianiu zbiorów dokonywanemu poprzez kupno, wymianę i dary obecnie zbiory Biblioteki liczą łącznie: 19375 wol., w tym książki: 12807 wol., czasopisma: 6568 wol. oraz 9 jedn. zbiorów specjalnych (stan na 31.12.2018 r.). Poza tym w zimie mamy koce dla czytelników.

Administracja i obsługa dydaktyki

Karolina Markiewicz

Starszy specjalista w Instytucie Archeologii

Absolwentka kierunku archeologia, bibliotekoznawstwo, administracja i zarządzanie; z Instytutem związana od ponad 20 lat

Zadania bojowe: obsługa administracyjno-finansowa badań naukowych, prace organizacyjne i obsługa sekretariatu, przede wszystkim „pierwsza pomoc” w nagłych wypadkach oraz „lek na całe zło” dla zagubionych w systemie uczelnianym i urzędowym pracowników i studentów

Łukasz Melski

W instytucie - sekretariat, teren, wszelkie techniczne problemy

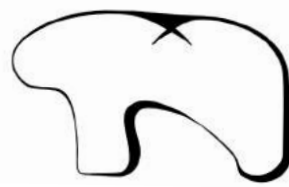
Archeolog, saper, członek Wrocławskiego Stowarzyszenia Fortyfikacyjnego, Członek Stowarzyszenia Historyczno Eksploracyjnego Triskelion. Na archeo już od 20 lat. Zainteresowania: bunkry i podziemia, stare miasto Wrocław, Wrocław XIX w., Wrocław przedwojenny, z naciskiem na Festung Breslau i okres zaraz po wojnie.

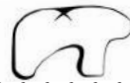

Barbara Krukiewicz

Dokumentalista

Pracuje w Instytucie od 1989 roku. Zajmuje się prawie wszystkim m.in.: współpraca przy projektach naukowych, organizacja konferencji, obsługa sekretariatu Stacjonarnych Studiów Doktoranckich Nauk o Kulturze, koordynacja współpracy z placówkami muzealnymi i naukowymi; ponadto opiekuje się instytutowym archiwum. Wśród jej pozainstytutowych przyjemności są: zbieranie znaczków i opieka nad zwierzakami znajomych w czasie ich wyjazdów. Jest także miłośniczką czytadeł (nie romanside!). Kocha Bolesławiec (swoje miasto rodzinne) i Kraków.

Nicole Lenkow

W Instytucie Archeologii jej zadania polegają na wykonywaniu dokumentacji rysunkowej zabytków, obróbce plików cyfrowych i przygotowywaniu projektów graficznych. Zajmuje się całą otoczką wizualną dotyczącą badań, wraz z przygotowaniem rycin i tablic do druku. Najprościej mówiąc: rysuje przeszłość.

Bogdan Miazga

Mgr inż. telekomunikacji, absolwent Politechniki Wrocławskiej, Wydział Elektroniki. Pracuje w Instytucie Archeologii UWr od 2009 r., wcześniej - od zakończenia studiów - jako asystent naukowo-dydaktyczny na Politechnice Wrocławskiej w Instytucie Telekomunikacji i Akustyki. Zainteresowania zawodowe: sieci komputerowe, serwery i usługi, wirtualizacja, bezpieczeństwo IT oraz technologie webowe.

INSTYTUT ARCHEOLOGII

Studenckie Koło Naukowe Archeologów

Studenckie Koło Naukowe Archeologów działa przy Instytucie Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego już od wielu lat, umożliwiając studentom pogłębianie wiedzy, rozwijanie pasji oraz realizację projektów badawczych. Podzielone jest na kilka sekcji: Epoki Kamienia „Zbrojnik”, Garncarstwa i Archeologii Eksperymentalnej „Pobite gary”, Archeologii Barbaricum „Alter Orbis”, Archeologii Śródziemnomorskiej, Archeologii Średniowiecza, Archeologii Sądowej, Archeologii Przemysłowej oraz Archeologii Nowego Świata „Los niños de Inti”, które pozwalają członkom na pracę w mniejszych zespołach zgodnie z ich zainteresowaniami, obejmującymi wszystkie dziedziny archeologii i nauki pokrewne.

SKNA jest jednym z prężniej działających kół naukowych na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych, o czym świadczy zajęcie III miejsca w Konkursie na Najaktywniejsze Koło Naukowe. Członkowie Koła uczestniczą w wielu inicjatywach naukowych, popularnonaukowych oraz popularyzatorskich, takich jak: Giełda Kół Naukowych, Festiwal Wysokich Temperatur, Noc Humanistów, Międzyuczelniane Warsztaty Archeologiczne, Warsztaty „Experimental Archaeology: theory and practice” w Százhalombatta na Węgrzech, Dolnośląski Festiwal Nauki, Warsztaty „Archeologiczna Wiosna” w Biskupinie i inne, a także w badaniach wykopaliskowych oraz prospekcjach powierzchniowych w Polsce i za granicą (np. Niemcy, Bułgaria, Czarnogóra, Cypr, Egipt). Prócz tego organizowane są wykłady i konferencje naukowe, niektóre corocznie przy współpracy z innymi kołami naukowymi: Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Studencka „Oręż, Kości, Sztuka”, Ogólnopolska konferencja „Możliwości badawcze w antropologii i archeologii”. Członkowie Koła także samodzielnie biorą czynny lub bierny udział w wielu konferencjach, wykładach i prelekcjach.

Witryny internetowe:
<https://www.facebook.com/SKNAUWr/>
<https://sknauwr.wordpress.com/>

Kontakt:
sknarcheo@gmail.com

Główna siedziba Instytutu Archeologii

Rysunek autorstwa Prof. dr hab. Zbigniewa Bagniewskiego

Główną siedzibą Instytutu jest barokowy pałac, który w roku 1721 Dionizy hrabia von Hornes zakupił od rodziny von Sternbach. Przebudowę obiektu w formie zbliżonej do współczesnej ukończono w latach 30-tych XVIII wieku według planów Jana B. Peintnera. Najwybitniejszym właścicielem pałacu był Henryk Bogumił hrabia von Matuschka (1734-1779), znany śląski przyrodnik, autor dzieła „Flora Silesiaca”, a także współzałożyciel Śląskiego Towarzystwa Patriotycznego. Pałac wzniesiony został w stylu baroku austriacko-włoskiego, jest on budowlą trójskrzydłową, trójkondygnacyjną, z wewnętrznym dziedzińcem zamkniętym obecnie ścianą sąsiedniej kamienicy i powtarza kształt wcześniejszej zabudowy sięgającej średniowiecza (średniowieczne relikty widoczne są w przyziemiu i piwnicach budynku). Siedmioosiowa fasada zlokalizowana jest od strony ulicy Szewskiej, zdobi ją balkonowy portal osi środkowej. Reprezentacyjna kondygnacja (piano nobile) podkreślona jest bogatszą formą kamieniarki okiennej. Obiekt zwieńczony jest mansardowym dachem z jednym rzędem okien. Pierwotne wnętrze amfiladowe wyposażone było w sztukaterie, ozdobne gzymsy i plafony (częściowo zachowane) oraz dekoracyjne kominki.

(oprac na podstawie E. Grochowska)